

**A "Big5" európai labdarúgó bajnokságok játékos-transzfer
tevékenységének összehasonlító elemzése**
**Comparative analysis of player transfer activity in the "Big 5" European
football leagues**

BÁCS B.A.¹

Debreceni Egyetem, Gazdaságtudományi Kar, Számviteli és Pénzügyi Intézet, Számvitel Tanszék
bacs.bence.andras@econ.unideb.hu

Absztrakt.

Az átigazolási hírek és események legalább akkora, ha nem nagyobb érdeklődést váltanak ki, mint a legrangosabb kupasorozatok döntő mérkőzései. Nem ritka, hogy egy-egy játékos játékjoga (amit a klubok az immateriális javak között mutatnak ki) több 10 millió eurós, vagy akár 100 millió eurót meghaladó összegért cserél gazdát, amely tranzakciók megvalósulásához a legnívósabb Big5 bajnokságok bevételeinek kiemelkedő mértéke nagy mértékben hozzájárul. A tanulmány célja, hogy összehasonlító elemzést végezzen a Big 5 bajnokságok játékos átigazolási tevékenységéről, a liga bevételei, az átigazolási kiadások és bevételek közötti összefüggésekre és kapcsolatokra összpontosítva, az 2017-es évtől kezdődő pénzügyi és játékos transzfer adatok felhasználásával. Az ügyletek mértékét tekintve megállapítható, hogy a játékos transzferek meghatározóak a futball klubok gazdálkodását, profitabilitását és stabilitását tekintve. Ennek megfelelően a legnagyobb átigazolási kiadások a legnagyobb bevételtermelő képességű bajnokságokban jelentkeznek. Összességében 2016 – 2021 között – 7,5 milliárd eurót elvonva a Big 5 bajnokságok gazdálkodásából.

Kulcsszavak: klubfutball, játékosérték, játékostranzfer, bevételek, átigazolások

Abstract.

Transfer news and events generate as much, if not more, interest than the final matches of the most prestigious cup competitions. It is not uncommon for a player's playing rights (which clubs recognise as intangible assets) to change hands for sums in excess of €10 million or even €100 million, with the outstanding revenues of the most prestigious Big 5 leagues contributing greatly to the reality of these transactions. The aim of this study is to provide a comparative analysis of player transfer activity in the Big 5 leagues, focusing on the correlations and relationships between league revenues, transfer spending and revenues, using financial and player transfer data from 2017 and onwards. In terms of the extent of transactions, it can be concluded that player transfers are crucial for the financial management, profitability and stability of football clubs. Accordingly, the highest transfer spending occurs in the leagues with the highest revenue generating capacity. In total, between 2016 and 2021 - €7.5 billion will be diverted from the Big 5 leagues.

Keywords: club football, player value, player transfer, revenue, transfers

JEL Kód: Z21

---

¹ ORCID azonosító: 0000-0001-8429-4437

Bevezetés

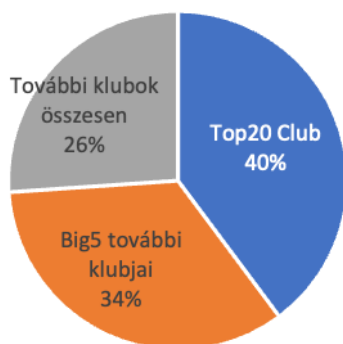
A labdarúgással kapcsolatos friss események gyakran foglalkoztatják az embereket. Az aktuális Bajnokok Ligája, vagy éppen Európa Liga döntő mindig olyan témakör, amelyeknek ismerete Európában szinte hozzátartozik az általános alapkultúrához. Azonban az utolsó bajnoki mérkőzések és kupadöntők lejátszása után a klub tulajdonosok és vezetők számára nem ér véget a munka, megkezdődik az átigazolási időszak. Az átigazolási hírek és események legalább akkora, ha nem nagyobb érdeklődést váltanak ki, mint a legrangosabb kupasorozatok döntő mérkőzései. Nem ritka, hogy egy-egy játékos játékjoga (amit a klubok az immateriális javak között, vagyoni értékű jogként mutatnak ki) több 10 millió eurós, vagy akár 100 millió eurót meghaladó összegért cserél gazdát, amely tranzakciók megvalósulásához a legnívósabb Big5 bajnokságok, azaz az angol Premier League, a spanyol LA Liga, az olasz Serie A, a német Bundesliga és a francia Ligue 1 bevételeinek kiemelkedő mértéke nagy mértékben hozzájárul. A tanulmány célja, hogy összehasonlító elemzést végezzen a Big 5 bajnokságok játékos átigazolási tevékenységéről, a liga bevételei, az átigazolási kiadások és bevételek közötti összefüggésekre és kapcsolatokra összpontosítva, az 2017-es évtől kezdődő pénzügyi és játékos transzfer adatok felhasználásával. Az ügyletek mértékét tekintve megállapítható, hogy a játékos transzferek meghatározóak a futball klubok gazdálkodását, profitabilitását és stabilitását tekintve.

1. Szakirodalmi áttekintés

1.1. Gazdasági erőviszonyok az európai klubfutballban

Az európai klubfutball összesített árbevétele a 2021-es üzleti évben meghaladja a 21 milliárd eurós értéket, amely az elmúlt 10 évet tekintve, a 2011-ben mért 13 milliárd euróhoz képest 8 milliárd eurós növekményt, átlagos éves 6,15%-os növekedést jelent. Nem kaphatunk azonban teljes és tiszta képet a klubfutball 2021-es helyzetét tekintve, ha nem vizsgáljuk meg részletesebben az elmúlt időszakot, amelyet az egész világgazdaság teljesítményére kiterjedő COVID járvány árnyékol be. A koronavírus jelentősen befolyásolta a klubok bevételek termelő képességét, így az azt megelőző időszakokra jellemző átlagos 7%-os helyett, csupán 1% átlagos növekedés mutatható ki a 2017 - 2020 időszakokra vonatkozóan (Bács, 2022). A 2023-ban közzétett „*Club Licensing Benchmarking Report*” számításai alapján, a lezárult pandémiás időszak nem kevesebb, mint 7 milliárd euróval eredményezett alacsonyabb bevételeket a vártnál az európai élszponzoroknál, melynek meghatározó részét, 4,3 milliárd eurót a jegy és bérletbevételek kiesése okozott. További 1,3 milliárd euróval maradt el az előrejelzésektől a szponzori és kereskedelmi bevételek, illetve jelentős összegektől estek el a klubok a közvetítési bevételek 1 milliárd eurós, illetve az UEFA bevételek 400 millió eurós kiesését tekintve (UEFA, 2023).

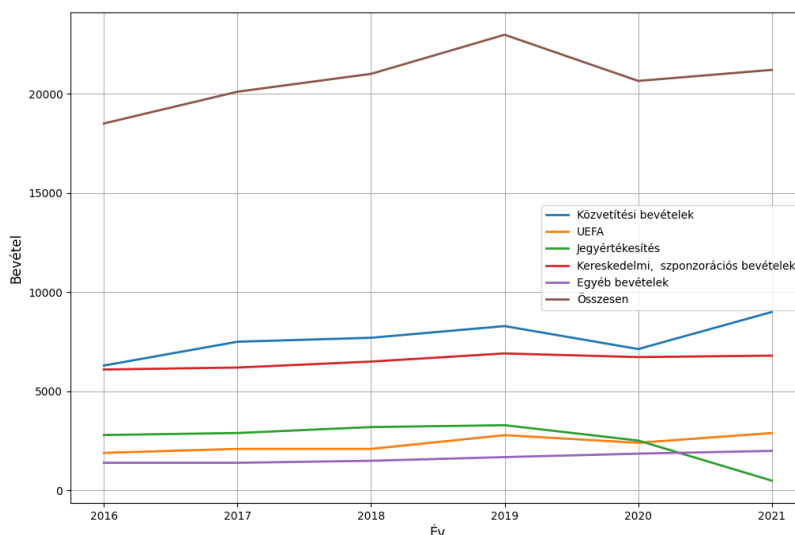
Az aggregált bevételek nem egyenlő arányban oszlanak meg az európai szinten tevékenykedő 55 ország, több, mint 700 labdarúgó vállalkozás között, ugyanis kiemelkedő mértékben jutnak bevételekhez, az úgynevezett Big-5 bajnokságok, azaz az angol, spanyol, német, olasz és francia bajnokságok csapatai, amely 2020-ban a teljes európai aggregált bevételek 73,8%-át fedte le. A Big-5 bajnokságokon belül továbbá fellelhetők olyan globális piacokon tevékenykedő klubok, amelyeknek bevétel-termelő képessége jócskán meghaladja ezen kiemelt ligák átlagos értékeit. A top 20 legmagasabb bevétellel gazdálkodó csapat összesített bevételei a teljes európai bevétel 40%-át teszik ki, 2020-ban 8,2 milliárd eurós értéken (Bács, 2022). Andreff (2017) szerint az európai labdarúgás gyakorlatilag egy körülbelül tizenöt klubból álló oligopólium piaca lett, ahol a Bajnokok Ligája csoportkörébe kvalifikáló csapatok akár 80%-a évről évre ugyanaz (Rosca 2018). Az európai klubfutball aggregált bevételeinek megoszlását az 1. ábra szemlélteti, a Big5 (top 20 csapat része a Big5-nak) és a további 50 európai bajnokság között.

1. ábra: Az európai klubfutball bevételeinek bajnokságok közötti megoszlása 2020-as üzleti évben
Figure 1: Breakdown of European club football revenues by league in FY 2020

Forrás: Saját szerkesztés UEFA és Deloitte alapján, 2022

Az UEFA (2023) jelentése alapján kiderül, hogy amíg az elsőosztályú bajnokságok bevételei 2021-ben meghaladták a 21 milliárd eurót, addig kiadásai ugyanebben az időszakban 25,9 milliárd euróra nőttek. A bevételi források között a legjelentősebbek a közvetítési bevételek, amelyek a 2021-ben rekord magas 9 milliárd euró értékben járultak hozzá az európai klubfutball bevételeihez, ezzel szemben a kiadások között a legjelentősebbek a személyi jellegű ráfordítások összesen 15,9 milliárd euró értékben, amelyből 12,2 milliárd kizárólag a játékosok bérezését jelenti. A bevételhez viszonyítva a teljes személyi jellegű ráfordítás a bevételek arányában 75%-ot, kizárólag a játékos bérezés 54%-ot jelent. Az európai labdarúgás bevételeinek alakulását a bevételi források szerinti bontásban és a 2016 – 2021-es üzleti évek tekintetében a 2. ábra szemlélteti.

2. ábra: Az európai klubfutball bevételei bevételi forrás szerint 2016 - 2021 időszakban
(adatok: ezer euró)

Figure 2: European club football revenues by revenue source for 2016 - 2021 (data: thousands of euros)

Forrás: Saját szerkesztés UEFA és Deloitte alapján, 2023

Az üzletiességnak ellentmondó tény, miszerint a futballklubok nem tudják megtartani a létrehozott értéket, gyakran azzal magyarázzák, hogy a futballklubok a milliárdosok játékaik, akik a futball népszerűségét személyes vagy vállalati imázsuk növelésére használják. Ez alapján az európai futballpiacnak azon értelmezése általánosan elfogadott elmélet, amely szerint az európai klubok

nyereménymaximalizálók és nem törekszenek profitra úgy, ahogyan az amerikai sportfranchise-ok teszik (*Ferguson et al., 1991; Garcia del Barrio-Szymanski, 2009; Sandy et al., 2004; Solberg - Haugen, 2010*). A nyereség maximalizáló elmélet alapján a labdarúgás pénzügyi problémái közvetlenül vagy közvetve a top klubok tulajdonosainak stratégiáiból erednek (*Hamil et al., 2004; Dowling et al., 2018*).

Roberti (2023) szerint azonban a pazarló tulajdonosok napjainkra kisebbségbe kerültek és a legtöbb klub igyekszik profitábilisan működni. Megállapítását a következő tényekre alapozza:

- futballklubok bevétele a sportteljesítménytől függ (*Ferguson et al., 1991*), így a győzelemmaximalizálási stratégia a profit maximalizálásában játszik szerepet
- számos futballklub amerikai alapok vagy vállalatok tulajdonában van (*Nauright-Ramfjord, 2010*) vagy a pénzügyi piacokon jegyzik őket, ami a klubok szervezeti kultúráját és céljait alapvetően megváltoztatja (*Leach-Szymanski, 2015*)
- egyes intézményi intézkedések, mint például a LaLiga fizetési sapka (*LaLiga, 2022*) vagy az UEFA Financial FairPlay szabályzata (*Ghio et al., 2019; Peeters-Szymanski, 2014*), kevésbé teszik kényelmessé vagy akár tiltják a túlköltekező hozzáállást
- a közelmúltban az UEFA-val szemben tett szakadár ligakísérlet (Szuperliga, SL) egyértelműen kimondja, hogy a gazdag klubok a profit maximalizálására törekszenek (*Brannagan et al., 2022*).

Az amerikai akvizíciók emelkedő száma arra enged következtetni, hogy az európai futballklubok alulértékelték, így piaci szempontból jó befektetési lehetőséget kínálnak. A futball szervezetek globálisan a szórakoztatóiparban versenyeznek, azaz a hagyományosan amerikai sportok, az esport, az over-the-top (OTT) média és közösségi média mind a labdarúgás versenytársai, hiszen az emberek alapvetően időt és pénzt áldoznak arra, hogy ezen termékek segítségével kapcsolódjanak ki és szórakoztassák magukat a digitális eszközeiken vagy a televízió előtt.

Az európai futballkluboknak olyan gazdasági környezetre van szükségük, amely lehetővé teszi számukra a profit maximalizálását, a költségek ellenőrzését és a munkaerő-piaci infláció lassítását. A szurkolóknak és a játékosoknak olyan erős intézményekre van szükségük, amelyek tevékenysége átlátható, és amelyek megőrzik ennek az európai örökségnek a hitelességét, miközben elősegítik a fejlődését (*Ruberti, 2023*).

1.2. A győzelem meghatározó tényezői, a játékosok

A klubok pénzügyi sikeressége az egyes bajnokságokban és kupasorozatokban elért sikerekhez kötött, ami nagyban függ a csapatok játékosállományától. Így az alkalmazott játékosok kiválasztása nagy jelentőséggel bír egy labdarúgóklub irányítása szempontjából (*Pawlowski et al., 2010*).

A hivatásos sport specialitása, hogy a munkavállalók (játékosok) igazolásával a sportvállalat nem csupán munkaszerződést köt, hanem vagyoni értékű jogként a játékos játékjogának használati joga is hozzá kerül (*András, 2003*). A futball klubok könyvvizetésének meghatározó kérdése a hivatásos sportolók játékjogainak kimutatása, amelyet immateriális javakként szerepeltetnek mérlegeikben. A labdarúgók különböző szerződéseket köthetnek klubjaikkal, melyekbe fizetési záradékként kvótát határozhatnak meg a játékjog lemondását illetően. Ez azt jelenti, hogy ha bármely más klubnak szándékában áll a labdarúgóval szerződést kötni, akkor ennek a jövőbeli munkáltatónak a szerződésben meghatározott kvótát meg kell fizetnie a jelenlegi szerződés felbontása érdekében, a jelenlegi munkáltatónak (*Majewski, 2016*).

A játékos piacon a termék, vagyis a csere tárgya, a labdarúgó játékjog használatának átruházása. Ez kettős ügyleten keresztül valósulhat meg, egyrészt van egy munkaerő-felvételi ügylet, másrészt van egy vagyoni értékű jog vásárlása-ügylet. A játékos piac szereplői egyrészt az eladó, vagyis a lejárt szerződés esetében maga a hivatásos játékos, sportoló, mint természetes személy, illetve érvényes szerződés esetében az átadó klub, másrészt mint vevő egy másik futballvállalat jelenik meg. Esetleges szereplők lehetnek még a közvetítők, a játékos ügynökök, menedzserek, megfigyelők (*András, 2003*). Klubszinten az igazolások fő költségei (1) a játékosnak és a menedzsereknek fizetett (bér) díj, valamint (2) átigazolási díj, abban az esetben, ha a játékosnak még élő szerződése van egy másik klubbal. A fizetésre és a szerződés időtartamára vonatkozó információk gyakran nem nyilvánosak, ezért a tudományos kutatások többnyire a játékos teljesítményére, mint az átigazolási díjak meghatározó tényezőjére összpontosítottak (*Ante, 2019*).

Az átigazolási díjak és labdarugók piaci értékének meghatározó tényezőit *Speight-Thomas, 1997; Carmichael-Thomas, 1993; Carmichael et al., 1999; Dobson et al., 2000; Feess et al., 2003; Frick, 2007; Medcalfe, 2008; Ruijg-van Ophem, 2015; Geurts, 2016 és Müller et al., 2017* vizsgálták az empirikus szakirodalomban. Az átigazolási díjakkal kapcsolatos kutatások általánosan négy különböző meghatározó változóra összpontosítanak, amelyek (1) a vevő és (2) az eladó klubjellemzőkből, a (3) játékos karaktersztruktúrája és (4) kontrollváltozókból állnak (*Dobson et al., 2000*).

A tudományos szakirodalomban és sajtóban leggyakrabban a német Transfermarkt.de által kínált átigazolási díjakat használják (*Torgler-Schmidt, 2007; Franck-Nüesch, 2011; Herm et al., 2014; He et al., 2015*), amelyek megállapítása, „crowd-sourced” jelleggel történik, azaz megállapításuk egy online közösség több ezer tagjának becslése alapján. Minden játékos átigazolási díját a közösség által adott becslések súlyozott átlagaként számolják ki, ahol a súlyokat egy „bírák”-ból álló csoport határozza meg, akik változtathatják a súlyokat abban az esetben, ha bizonyos becsléseket helytelennek vagy elfogultnak tartanak (*Herm et al., 2014*).

2. Anyag és módszer

A vizsgálat célja, hogy feltárja a kapcsolatot az egyes ligák bevételtermelő képessége, azaz az elért bevételei, valamint a labdarugó bajnokságokban versenyző csapatok aggregált transzfer adatainak kapcsolatát.

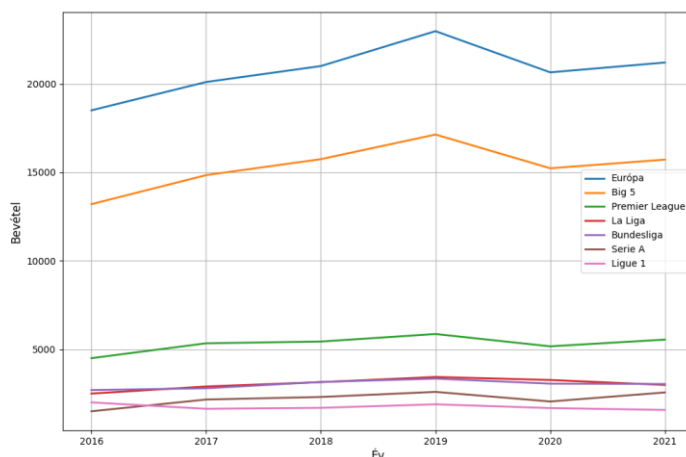
Az európai klubfutball által elért bevételekkel kapcsolatosan az UEFA évente kiadott „Club Licensing Benchmarking Report” alapján saját adatbázist készítettem, amely tartalmazza az európai klubfutball egészének, valamint a Big 5 bajnokságok egyénileg elért bevételösszegeit a 2016 – 2021-ig tartó időszak üzleti éveinek tekintetében. Az adatokkal kapcsolatosan fontos leszögezni, hogy az aggregált bevételek nem tartalmazzák a játékos transzfer tevékenységből elért bevételeket, azokat külön kategóriába sorolja az UEFA. Így míg a játékos transzfer bevételek esetében tisztán játékos transzferekből bekövetkező bevételekről beszélhetünk, addig az aggregált bevételek a klubok mérkőzésnapra (azaz jegy- és bérletbevételeit), kereskedelmi (vagyis szponzorációs és merchandising), UEFA bevételeket (nemzetközi versenydíjak), egyéb bevételeit, illetve végül, de nem utolsónak a leglényegesebb kategóriáit a közvetítési bevételeket tartalmazza.

A Transfermarkt adatbázisában 2023. márciusban elérhető játékos átigazolási becslések alapján saját adatbázis készítettem a 2016 – 2021-ig tartó időszakokra, üzleti évek szerinti bontásban.

3. Eredmények

Az európai futball klubok bevétel termelő képessége bajnokságonként és azokon belül is jelentősen eltér egymástól. Az 55 európai elsőosztályú labdarugó bajnokságokban szereplő több, mint 700 klub közül kiemelkednek az 5 nagy bajnokság (Big 5), azaz az angol, spanyol, német, olasz és francia elsőosztály csapatai, mind gazdasági, mind a spotbéli eredményesség aspektusaiban. A bevételtermelés közötti különbséget jól szemlélteti a 3. ábra, amelyen megfigyelhető, hogy a Big 5 bevétele jelentős részét teszi ki az európai klubfutball teljes egészének.

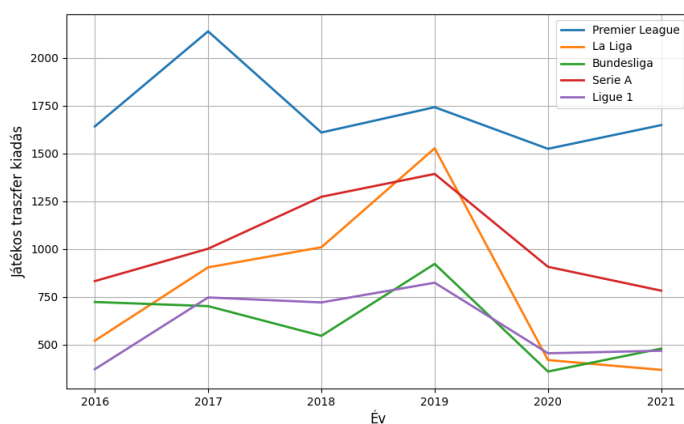
A gazdasági és társadalmi jelentőségük miatt a Big 5 bajnokságok csapatairól megállapítható, hogy a legjelentősebb szereplői az európai klubfutballnak. Ilyen módon az átigazolási piacon fizetett díjak tekintetében a legjelentősebb szereplők is közülük kerülnek ki. Feltételezhető, hogy minél nagyobb egy klub gazdasági súlya, egy alacsonyabb osztályban szereplő vagy alacsonyabb gazdasági potenciállal rendelkező klub annál magasabb összeget vár el egy-egy jól képzett, tehetséges játékos átigazolási díjaként, ennek következtében a Big 5 bajnokságok az átigazolási díjak bevételeinek és kiadásainak összességét tekintve negatív mérleget érnek el.

3. ábra: Az európai klubfutball bevételei 2016 - 2021 időszakban (adatok: ezer euró)
Figure 3: European club football revenues 2016 - 2021 (data: thousands of euros)

Forrás: Saját szerkesztés UEFA és Deloitte alapján, 2023

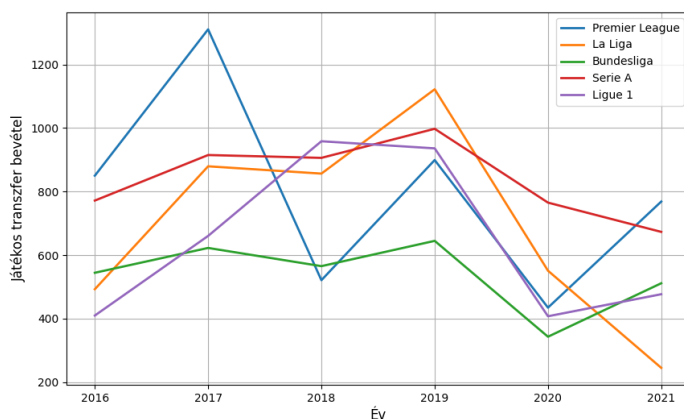
Az átigazolási díjakat tekintve a vizsgált 2016 – 2021-es időszakban a 4. ábrán a legnagyobb kiadásokat az egyben legnagyobb bevételekkel rendelkező angol Premier League-nél figyelhetjük meg, illetve jelentős szereplő a kiadások terén a bevételek tekintetében 2. spanyol La Liga is. Relatívan jelentős az olasz Serie A játékos transzfer kiadási egyenlege, tekintve, hogy míg az operatív bevételei jelentősen elmaradnak, addig transzfer kiadásai rendszeresen meghaladják a spanyol ligáétól.

4. ábra: A Big5 bajnokságok játékos transzfer kiadásai 2016 – 2021 időszakban (adatok: ezer euró)
Figure 4: Big 5 leagues' player transfer expenditure for 2016 - 2021 (data: thousands of euros)

Forrás: Saját szerkesztés transfermarkt alapján, 2023

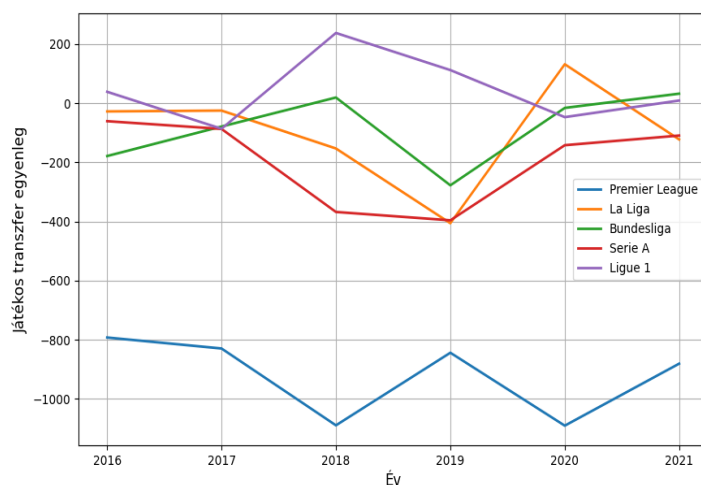
Az elit bajnokságok, jelentős, több száz millió eurós összegeket fektetnek a játékosok megszerzésére, melyek immateriális eszközökként jelennek meg a klubok mérlegeiben. Ezzel meghatározóan hatnak a klub és a bajnokságban szereplő játékosok értékére. A játékosok jellemzően nem csak alacsonyabb és magasabb gazdasági potenciálú bajnokságok és klubok között mozognak, hanem azokon belül akár közel azonos szintű klubok között vándorolhatnak. Továbbá fontos megemlíteni, hogy a játékosok értéke az idő múlásával egy ponton túl csökkenésnek indul, amikor már nem képes az általa korábban mutatott sportteljesítmény leadására, ilyenkor alacsonyabban jegyzett csapatokhoz igazolhatnak. Az 5. ábrán megfigyelhető, hogy a magas átlagos játékosérték miatt, a Big 5 klubjai jelentős szereplők lesznek a transzfer bevételek tekintetében is. Nem ritka, hogy egy-egy top klub szimultán szerepel a legnagyobb átigazolási kiadással és bevételekkel rendelkező klubok között.

5. ábra: A Big5 bajnokságok játékos transzfer bevételei 2016 – 2021 időszakban (adatok: ezer euró)
Figure 5: Big5 leagues' player transfer revenues for 2016 - 2021 (data: thousands of euros)

Forrás: Saját szerkesztés transfermarkt alapján, 2023

A játékos transzfer bevételeinek és kiadásainak mértékét tekintve megállapítható az angol Premier League tekintetében, hogy míg a 2020-2021-es koronavírus a játékos transzfer bevételek jelentős csökkenésével járt együtt, ugyanez a kiadások tekintetében mérsékelten jelent meg. A spanyol, olasz és német bajnokságok kiadásai és bevételei hasonlóan változtak az évek hatására, így náluk a kiadások és bevételek tekintetében összefüggést lehet feltételezni összességében. A legalacsonyabb operatív bevétellel rendelkező francia liga játékos transzfer bevételei többször is meghaladták kiadásait. Összességében a vizsgált évek transzfer mérlegeit az 5. ábra szemlélteti.

5. ábra: A Big5 bajnokságok transzfer mérlege a 2016 - 2021 időszakban (adatok: ezer euró)
Figure 5: Transfer balance of the Big5 leagues for 2016 - 2021 (data: thousands of euros)

Forrás: Saját szerkesztés transfermarkt alapján, 2023

A 2016 – 2021-es időszakban pozitív játékos transzfer mérleg 3 alkalommal figyelhető meg a franciáknál, 2 alkalommal az olaszoknál és 1 alkalommal a spanyoloknál. A kiemelkedően magas operatív bevételekkel rendelkező angol Premier League a vizsgált időszakban a legjobb mérleggel 2016-ban rendelkezett -796 millió eurós értékben. A 30 vizsgált aggregált érték közül mindössze 6 alkalommal figyelhető meg pozitív érték. A 6 év összesített játékos transzfer kiadásait és bevételeit tekintve a Big 5 klubok összesítetten -7,5 milliárd eurót mutatnak, melyet részletesen az 1. táblázat szemléltet. Pozitív mérleg csak a francia Ligue 1 esetében figyelhető meg.

1. táblázat: A Big5 bajnokságok transzfer mérlege a 2016 - 2021 időszakban (adatok: millió euró)
Table 1: Transfer balance of the Big5 leagues for the period 2016 - 2021 (in millions of euros)

Év	Big 5	Premier League	La Liga	Bundesliga	Serie A	Ligue 1
2016	- 1 021	- 792	- 28	- 179	- 61	39
2017	- 1 107	- 829	- 25	- 79	- 87	- 86
2018	- 1 354	- 1 089	- 153	19	- 368	237
2019	- 1 811	- 844	- 406	- 278	- 396	112
2020	- 1 164	- 1 090	132	- 16	- 142	- 47
2021	- 1 072	- 881	- 123	32	- 109	9
Összesen	- 7 528	- 5 525	- 603	- 500	- 1 163	263

Forrás: Saját szerkesztés transfermarkt alapján, 2023

A vizsgált időszakban általánosságban elmondható a Big 5 bajnokságainak összevont transzfer egyenlegeiről az évek összesített, illetve különálló adatairól, hogy azok negatív értéket mutatnak, a francia élvonalt leszámítva. Arányaiban a legjelentősebb szereplők a Premier League csapatai, akiknél összességében több mint 5,5 milliárd eurós negatív egyenleg figyelhető meg, ami több mint 70%-át teszi ki az összesített mérlegnek.

4. Következtetések

Az európai futball tekintetében megállapítható, hogy a legjelentősebb operatív bevételi forrásokat a közvetítési bevételek, valamint a kereskedelmi és szponzorációs piacon érhetik el a labdarugó klubok. Ennek megfelelően a magasabban jegyzett bajnokságok, melyeket globális szinten követnek a rajongók, illetve a nemzetközi klubfutball legsikeresebb csapatai magasabb bevételekhez jutnak, mint más bajnokságokban lévő versenytársaik. Ennek következtében alakult ki a Big 5, angol, spanyol, német, olasz és francia bajnokságok gazdasági erőfölénye, akik a teljes európai klubfutball árbevételének jelentős részét generálják. Ezzel párhuzamosan a játékosok transzfer piacán kialakult gyakorlat, hogy ezen kluboktól magasabb ellenértéket kérnek a tehetséges labdarugókért az alacsonyabban jegyzett csapatok, aminek a következtében magas immateriális érték, tehát magas játékosérték jelent meg a Big 5 klubjainál.

A legjelentősebb operatív bevételekkel a Premier League csapatai számolhatnak, ennek megfelelően a legjelentősebb játékos transzfer kiadások is ezen csapatoknál jelentek meg. A Premier League minden tekintetben kiemelkedik az európai futball színtérről, de nem elhanyagolhatóak a spanyol, német és olasz bajnokságok sem, hiszen operatív bevételeik relatívan az európai klubfutball többi 50 bajnokságához hasonlítva továbbra is többszörös értéket mutatnak, ennek megfelelően, ha nem is a olyan mértékben, mint angol versenytársaiknál, ezeknél a bajnokságoknál is jelentős játékos megszerzésre irányuló kiadások voltak megfigyelhetőek. A francia bajnokság az operatív bevételek tekintetében a legkisebb az elit bajnokságok között, folyamatosan mérséklődő működési bevételeivel 2021-re több mint 1 milliárd euróval lemaradva. a 4. helyezett Serie A mögött, így az átigazolási díjak tekintetében is eltérő képet fest társaitól.

A legjelentősebb transzfer kiadások globális válságoktól függetlenül az angol élklubok csapataitól származnak, melyeket a válság sem rendített meg jelentősen a Big 5 többi bajnokságához viszonyítva. A transzfer bevételeken megfigyelhető, hogy a járvány egyaránt befolyásolta a Big 5 bajnokságok bevételeit, melyek jelentősen csökkentek a 2020 és 2021-es évek vonatkozásában.

Az átigazolási mérlegekről megállapítható, hogy a Big 5 bajnokságok csapatai összességében jelentős összegeket juttatnak operatív bevételeikből a globális futball piacra. A 2016 – 2021-es időszakban

összességében -7,5 milliárd eurós átigazolási mérleg jelentős részét a Premier League adja a saját -5,5 milliárd eurós hozzájárulásával. Nem elhanyagolható azonban, az olaszok jelentős 1 milliárd eurót, valamint a spanyolok 600 millió és németek 500 millió eurót meghaladó negatív transzfer egyenlegei sem.

Összefoglalás

Összességében megállapítható, hogy az európai klubfutball legjelentősebb szereplői a Big 5 bajnokságok klubcsapatai, mind gazdasági, mind sporteredményességi szempontot tekintve. Operatív bevételtermelő képességük jelentősen meghaladja az európai szinten versenyző klubcsapatokét, így gazdasági oldalon jelentkező erőfölényükkel jelentős versenyelőnybe kerülnek a játékosok, azaz a győzelmek meghatározó tényezőinek megszerzése tekintetében.

Ezzel összefüggésben a játékostranszfer piac a top csapatok bevételtermelő képességének növekedésével párhuzamosan alakul, jellemzően a legnagyobb működési árbevétellel rendelkező klubok adnak ki a legtöbbet játékosokért. Ennek megfelelően a legnagyobb átigazolási kiadások a legnagyobb bevételtermelő képességű bajnokságokban jelentkeznek. Összességében 2016 – 2021 között – 7,5 milliárd eurót elvonva a Big 5 bajnokságok gazdálkodásából, melyből a legjelentősebb részt a működési bevételek szempontjából abszolút egyeduralkodó Premier League -5,5 milliárd eurót tett ki.

Irodalomjegyzék

- András K. (2003): *Üzleti elemek a sportban, a labdarúgás példáján*. PhD értekezés. BKÁE, Budapest, 2003.
- Andreff, W. (2017): *Le modèle économique du football européen*. Polé Sud. 47(2), pp. 41-59. DOI:10.3917/psud.047.0041
- Bács, B. A. (2022): *Az európai nemzetközi klubfutball bevétel-termelő képességének összehasonlító elemzése*. *Economica*, 13(3-4). pp.12-23. DOI: 10.47282/economica/2022/13/3-4/12612.
- Brannagan, P.M., Scelles, N., Valenti, M., Inoue, Y., Grix, J., Perkin, S.J. (2022): *The 2021 European Super League attempt: motivation, outcome, and the future of football.*, *International Journal of Sport Policy and Politics*, 14(1) 1, pp. 169-176. DOI:10.1080/19406940.2021.2013926
- Carmichael, F., Thomas, D. (1993). *Bargaining in the transfer market: theory and evidence*. *Applied Economics*, 25(12). pp. 1467-1476. DOI:10.1080/00036849300000150
- Carmichael, F., Forrest, D., Simmons, R. (1999). *The labour market in association football: who gets transferred and for how much?*. *Bulletin of Economic Research*, 51(2). pp.125-150. DOI:10.1111/1467-8586.00075
- Deloitte (2018, 2019, 2020, 2021): *Football Money League*, Deloitte Sports Business Group
- Dobson, S., Gerrard, B., Howe, S. (2000). *The determination of transfer fees in English nonleague*. *Applied Economics*. (32)9. pp. 1145-1152 DOI: 10.1080/000368400404281
- Dowling, M., Leopkey, B., Smith, L. (2018): *Governance in Sport: A Scoping Review*. *Journal of Sport Management*. (32)5. pp. 438-451. DOI:10.1123/jsm.2018-0032
- Feess, E., Muehlheusser, G. (2003): *The impact of transfer fees on professional sports: an analysis of the new transfer system for European football*. *Scandinavian Journal of Economics*, 105(1). pp. 139-154. DOI:10.1111/1467-9442.00009
- Ferguson, D.G., Stewart, K.G., Jones, J.C.H., Le Dressay, A.L. (1991): *The pricing of sports events: do teams maximize profit?*, *The Journal of Industrial Economics*, (39)3. pp. 297-310. DOI: 10.2307/2098521

- Frick, B. (2007): *The Football Players' Labor Market: Empirical Evidence from the Major European Leagues*. Scottish Journal of Political Economy, 54(3). pp. 422-446. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1467-9485.2007.00423.x>
- Garcia del Barrio, P., Szymanski, S.V. (2009): *Profit maximization and win maximization in football leagues*. Review of Industrial Organization. (34)1. pp. 45-68. DOI: 10.1007/s11151-009-9203-6
- Geurts, J. S. (2016): *Football players' transfer price determination based on performance in the Big 5 European leagues*. https://run.unl.pt/bitstream/10362/18646/1/Geurts_2016.pdf
- Ghio, A., Ruberti, M., Verona, R. (2019): Financial constraints on sport organisations' cost efficiency: the impact of financial fair play on Italian soccer clubs. Applied Economics. (51)24, pp. 2623-2638. DOI: 10.1080/00036846.2018.1558348
- Hamil, S., Holt, M., Michie, J., Oughton, C., Shailer, L. (2004): *The corporate governance of professional football clubs*. Corporate Governance, (4)2. pp. 44-51. DOI: 10.1108/14720700410534967
- Herm, S., Callsen-Bracker, H.M., Kreis, H. (2014): When the crowd evaluates soccer players' market values: accuracy and evaluation attributes of an online community. Sport Management Review, 17(4). pp. 484-492. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.smr.2013.12.006>
- LaLiga (2022): *Limite de coste de plantilla deportiva*, available at: <https://www.laliga.com/transparencia/gestion-economica/limite-coste-plantilla>
- Leach, S., Szymanski, S. (2015): *Making money out of football*. Scottish Journal of Political Economy. (62)1. pp. 25-50. DOI: <https://doi.org/10.1111/sjpe.12065>
- Majewski, S. (2016): *Identification of Factors Determining Market Value of the Most Valuable Football Players*. Journal of Management and Business Administration. Central Europe. (24)3. pp. 91-104. DOI: 10.7206/jmba.ce.2450-7814.177
- Medcalfe, S. (2008): *English league transfer prices: is there a racial dimension? A re-examination with new data*. Applied Economics Letters. 15(11). pp. 865-867. DOI: 10.1080/13504850600949178
- Müller, O., Simons, A., Weinmann, M. (2017): *Beyond crowd judgments: Data-driven estimation of market value in association football*. European Journal of Operational Research. 263(2). pp. 611-624. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ejor.2017.05.005>
- Nauright, J., Ramfjord, J. (2010): *Who owns England's game? American professional sporting influences and foreign ownership in the Premier League*. Soccer and Society. (11)4. pp. 428-441. DOI:10.1080/14660971003780321
- Pawlowski, T., Breuer, C., Hovemann, A. (2010): *Top clubs' performance and the competitive situation in European domestic football competitions*. Journal of Sports Economics, 11(2). pp. 186-202. DOI:10.1177/1527002510363100
- Peeters, T., Szymanski, S. (2014): *Financial fair play in European football*. Economic Policy. (29)78. pp. 343-390. DOI:10.1111/1468-0327.12031
- Roşca, V.I. (2018): *The Europeanisation of Romanian football: What Do UEFA country coefficients reveal?*. Management & Marketing. Challenges for the Knowledge Society, 12(4), pp. 652-673. DOI: 10.1515/mmcks-2017-0038
- Ruberti, M. (2023): *Why does the European football market need a revolution?*. Accounting, Auditing & Accountability Journal. DOI:10.1108/AAAJ-06-2022-5885
- Ruijg, J., van Ophem, H. (2015): *Determinants of football transfers*. Applied Economics Letters, 22(1). pp. 12-19. DOI: 10.1080/13504851.2014.892192
- Sandy, R., Sloane, P.J., Rosentraub, M.S. (2004): *Club and League Objectives: Profit versus Utility Maximization*. The Economics of Sport, Palgrave, London, pp. 10-27. DOI:10.1007/978-0-230-37403-4_2

- Solberg, H.A., Haugen, K.K. (2010): European Club football: why enormous revenues are not enough?. *Sport in Society*. (13)2 pp. 329-343. DOI:10.1080/17430430903523036
- Speight, A., Thomas, D. (1997): *Football league transfers: a comparison of negotiated fees with arbitration settlements*. *Applied Economics Letters*, 4(1). pp. 41-44. DOI: 10.1080/758521830
- UEFA (2018, 2019, 2020, 2022, 2023): *Club Licensing Benchmarking Report*